

Broj: 03-23.1-01- *77/21*
Sarajevo, 20.09.2021.godine

PRIMLJENO: <i>22.09.2021</i>			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
<i>03/B</i>	<i>50</i>	<i>18-657</i>	<i>2</i>

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj-juni/lipanj 2021. godine u Bosni i Hercegovini, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj-juni/lipanj 2021. godine u Bosni i Hercegovini.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

U prilogu:
- kao u tekstu

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – juni/lipanj 2021. godine**

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	5
<i>Maloprodaja.....</i>	7
<i>Tržište rada.....</i>	8
2. Javne finansije.....	11
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	11
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	13
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	14
<i>Cijene.....</i>	14
<i>Monetarni sektor.....</i>	15
<i>Bankarski sektor.....</i>	16
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	17
4. Vanjski sektor.....	20
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	20
5. Strane direktne investicije.....	23

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

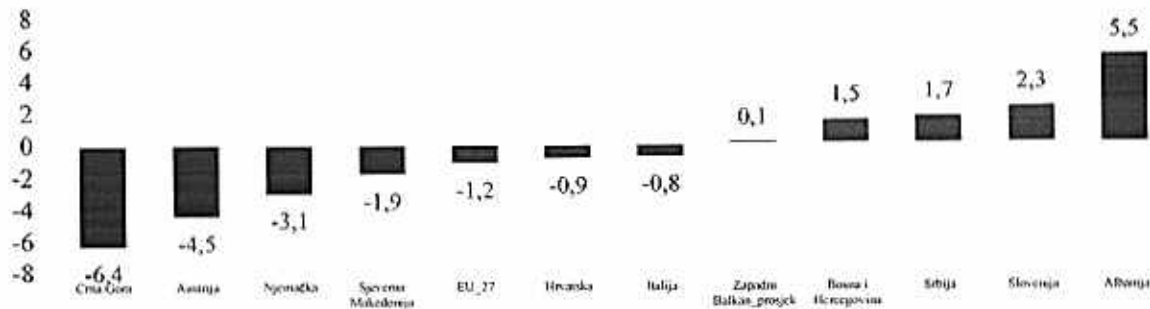
* * *

2020. godinu kako u zdravstvenom tako i u ekonomskom smislu je obilježila globalna pandemija virusa Covid 19 što je dovelo do realnog pada BDP-a u Bosni i Hercegovini od oko 4,5% odnosu na prethodnu godinu.¹ S druge strane, unatoč višestrukim izazovima u prvom kvartalu 2021. godine u Bosni i Hercegovini je došlo stabilizacije privredne aktivnosti koja je nastavljena i djelimično poboljšana tokom K2 tekuće godine. Naime, prema trenutno raspoloživim statističkim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu BHAS) (statistika nacionalnih računa-rashodni pristup za K1 2021. godine) u Bosni i Hercegovini je u K1 2021. godine registriran realni rast BDP-a od 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine.² Ako se imaju u vidu još uvijek prisutna neizvjesnost usljed globalne pandemije virusa Covid 19, kao i nepovoljna ekonomska kretanja u vanjskom okruženju (zemlje EU) ova stopa ekonomskog rasta djeluje prilično iznenađujuće. Komparativni pregled kretanja ekonomskog rasta po zemljama u K1 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod.

¹Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K4 2020. godine“, 01.04.2021. godine.

²Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K1 2021. godine“, 30.06.2021. godine.

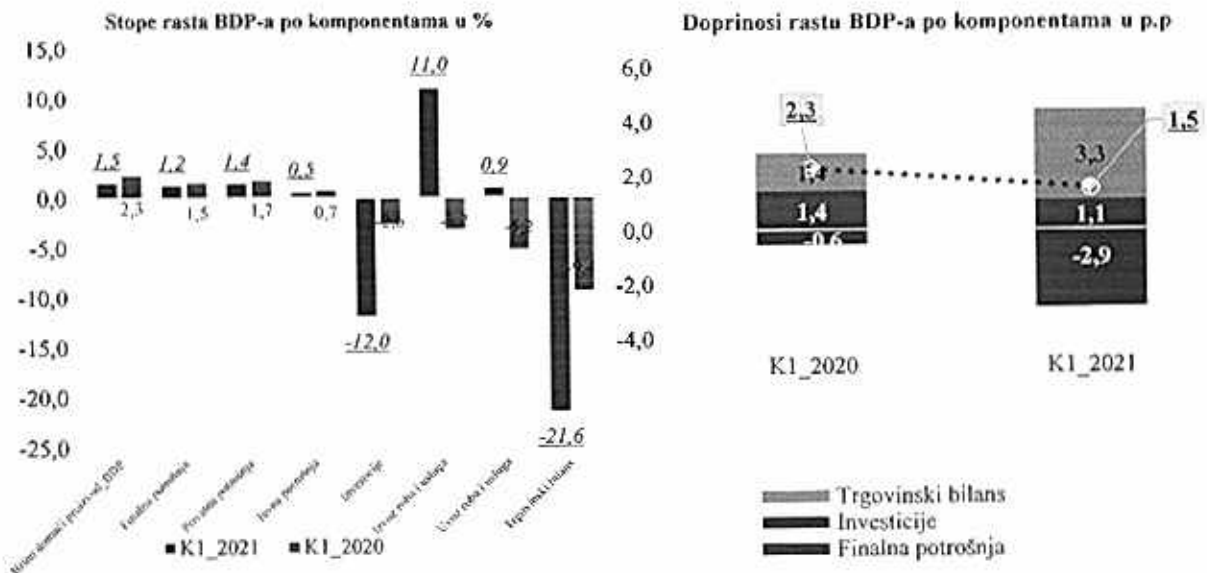
Grafikon 1: Kretanje BDP-a po zemljama u K1 2021. godine (realni rast g/g)

Izvor: BHAS

Ako se pažljivije posmatra struktura poboljšanja privredne aktivnosti i ekonomskog rasta u K1 2021. godine može se zaključiti da je isti ostvaren ponajviše zahvaljujući poboljšanju u okviru proizvodno-izvoznih sektora privrede Bosne i Hercegovine. Naime, posmatrano po komponentama, najznačajnije povećanje a samim tim i doprinos ekonomskom rastu zabilježen je u okviru izvoza roba iz Bosne i Hercegovine. Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa, rashodovni pristup) u K1 2021. godine ukupni rast izvoza (robe+usluge) iznosio je 11%, dok je uvoz uvećan za svega 0,9%. Ovakva kretanja izvoza i uvoza roba rezultirali su smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita od preko 20%, tako da je doprinos neto izvoza u ekonomskom rastu u K1 2021. godine iznosio 3,3 p.p. Pored povećanja izvoza, tokom K1 2021. godine pomalo neočekivano je došlo do povećanja i privatne potrošnje od 1,4%, obzirom da se teško može govoriti o povećanju raspoloživog dohotka građana kao ključnog uporišta za povećanje privatne potrošnje. Pored povećanja privatne potrošnje, statistički pokazatelji BHAS-a ukazuju i na blagi rast javne potrošnje od 0,5% na kraju K1 2021. godine. S druge strane, najznačajnije smanjenje u strukturi rasta BDP-a za K1 2021. godine zabilježeno je u okviru investicija i iznosilo je 12% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je negativan doprinos rastu iznosio skoro 3 p.p. Strukturna kompozicija ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini za K1 2021. godine prikazana je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Struktura ekonomskog rasta u BiH za K1 2021. godine (stope rasta u % i doprinosi rastu u procentnim poenima)

Izvor: BHAS

Ako se pažljivije posmatra blago poboljšanje privredne aktivnosti u Bosni i Hercegovini K1 2021. godine može se konstatovati da je ono ostvareno uglavnom zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 7,5%, što je posljedično dovelo i do dvocifrenog rasta izvoza. Pored prerađivačke industrije, pozitivan doprinos rastu u nešto manjoj mjeri ostavljen je u okviru poljoprivredne proizvodnje, građevinarstva i određenih uslužnih djelatnosti. Međutim za potpunu stabilizaciju ekonomskih prilika u Bosni i Hercegovini potreban je snažniji oporavak u okviru ostalih segmenata bosanskohercegovačke ekonomije prije svega privatne potrošnje i investicija (domaća potražnja) koje su u prošlosti predstavljale ključno uporište ekonomskog rasta. S druge strane, kratkoročni statistički podaci za drugi kvartal 2021. godine ukazuju na to da je pozitivan trend rasta u okviru proizvodno-izvoznih grana bosanskohercegovačke ekonomije nastavljen obzirom da su industrijska proizvodnja i izvoz ostvarili dvocifrene stope rasta. Ovom prilikom također vrijedi istaći da su ove stope rasta pod utjecajem baznog efekta (niske osnovice) iz prethodne godine. Raspoloživi statistički podaci statističkih institucija u Bosni i Hercegovini na neki način ukazuju da je tokom drugog tromjesečja 2021. godine došlo do određenog poboljšanja privredne aktivnosti u okviru privatne potrošnje i investicija. Naime, prema podacima BHAS-a u Bosni i Hercegovini primjetan trend rasta broja zaposlenih, blagi rast plata, rast kreditne aktivnosti, povećanje uvoza (naročito roba široke potrošnje) što bi na implicitan način moglo ukazivati na rast privatne potrošnje. Podaci iz domena javnih finansija o povećanje ukupnih javnih prihoda za 12,6%, a posebno prihoda po osnovu indirektnih poreza za 12% a naročito PDV-a za 15,6% na neki način potvrđuju navedene procjene. S druge strane, obzirom na ograničenu raspoloživost podataka i opštu neizvjesnost u ovom trenutku nije moguće procijeniti kretanje investicija u Bosni i Hercegovini obzirom da su iste najviše pogođene širenjem globalne pandemije virusa Covid 19.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-juni 2021. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 13,2% u odnosu na isti period prethodne godine.³ S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u junu 2021. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 18,0%. Imajući u vidu prisustvo globalne pandemije virusa Covid 19, ovaj porast fizičkog obima industrijske proizvodnje djeluje ohrabrujuće, međutim isto tako potrebno je imati u vidu efekat niske osnovice i prethodne godine koji je omogućio ovako visoku stopu rasta. Pregled kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u periodu januar-juni 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod:

³Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2021. godine-prethodni podaci“, 26.07.2021. godine.

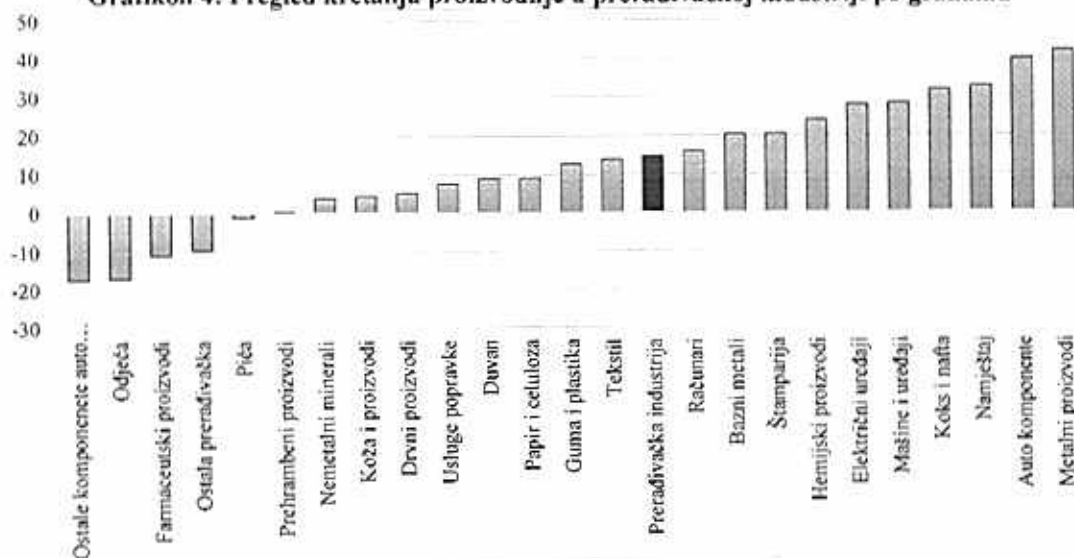
Grafikon 3: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu januar-juni po sektorima

Izvor: BHAS

Posebno vrijedi istaći da je najznačajniji doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje u periodu januar-juni ostvaren u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije. Posmatrano detaljnije po granama najznačajnija povećanja proizvodnje su registrirana u okviru izvozno orijentiranih grana kako što su proizvodi namještaja 32,6%, gotovi metalni proizvodi 41,7%, bazni metali 20,4%, te hemijski proizvodi i koks gdje je su ostvarena povećanja od preko 20%. S druge strane, smanjenja proizvodnje su registrirana u okviru proizvodnje odjeće 17,0%, osnovnih farmaceutskih proizvoda oko 11% i pića od oko 1,2%. Detaljniji pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini za period januar-juni 2021. godine po granama prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 4: Pregled kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama

Izvor: BHAS

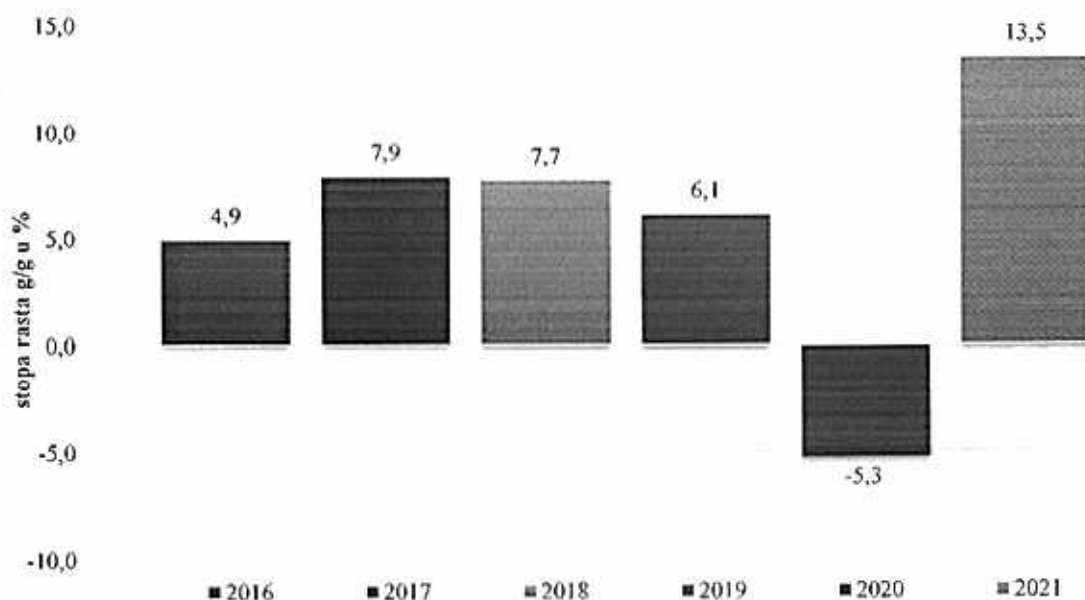
Pored prerađivačke industrije, pozitivan doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini ostvaren je i u okviru sektora za proizvodnju električne energije u okviru kojeg je registrirano povećanje proizvodnje od 17,0%. S druge strane, u sektoru rudarstava u periodu januar-juni 2021. godine zabilježen pad proizvodnje od 6,3% u odnosu na isti period prethodne godine.

Maloprodaja

Zvanični podaci ukupne trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, za juni 2021. godine, ukazuju na realni rast prometa od 13,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ovaj značajniji porast prometa je rezultat rasta trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) od 27,5% te rasta trgovine na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. od 10,3%. Moglo bi se reći da je do oporavka prometa u maloprodaji došlo usljed značajnijeg popuštanja epidemioloških mjera (vezanih za Covid-19), dozvoljenog dolaska većeg broja stranih gostiju te posjeta rezidenata Bosne i Hercegovine na privremenom radu u inostranstvu. Promet u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. ostvario je rast od 3,3% dok je u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu n.p.) promet povećan za 6,7%. U sklopu trgovine na malo neprehrambenim proizvodima, u mjesecu junu 2021. godine, pad od 5,6% je zabilježen samo kod prometa na štandovima i tržnicama.

Ostale kategorije (u okviru trgovine na malo neprehrambenim proizvodima) su zabilježile rast, pa je tako trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom porasla za 45,8%, trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo za 9,1%. Zabilježeni rast u trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju iznosio je 3,1%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. 19,7% te u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica 15,5%.

Grafikon 5: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu junu (rast g/g)

Izvor: BHAS

U okviru trgovine opremom za domaćinstvo samo jedna kategorija bilježi smanjenje prometa i to je trgovina na malo sportskom opremom, igrama i igračkama koja je u junu 2021. godine zabilježila pad od 0,2%.

Najveći porast je ostvaren u trgovini tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože gdje je zabilježeno povećanje prometa od 22,5%. Ostale kategorije također bilježe rast pa je tako u trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo porast iznosio 9,5%, u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima 12,7%, trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima 15%.

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica po djelatnostima u Bosni i Hercegovini za juni 2021. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na maj 2021. godine.

U maju 2021. godine u Bosni i Hercegovini broj zaposlenih lica je uvećan za 1,3% u odnosu na maj 2020. godine i iznosio je 815,6⁴ hiljada (tabela ispod).

Prema područjima djelatnosti u maju 2021. godine najveći doprinos uvećanju ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini bio je u oblasti prerađivačke industrije, djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite, informacija i komunikacija kao i trgovine. Sa povećanjem obima proizvodnje prerađivačke industrije broj zaposlenih lica u maju u ovoj djelatnosti je uvećan za 2,6% g/g (uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,5 p.p.). U djelatnosti koja pored prerađivačke industrije zapošljava najveći broj lica u Bosni i Hercegovini - trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala - broj zaposlenih lica je uvećan za 0,9% (uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih oko 0,2 p.p.).⁵ U maju 2021. godine je zabilježen rast broja zaposlenih u djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite od 3% g/g, kao i djelatnosti informacija i komunikacija 7,6% g/g (doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih ovih djelatnosti zajedno je bio oko 0,4 p.p.). Pored pomenutih oblasti, broj zaposlenih lica je uvećan u još nekoliko djelatnosti, ali je njihov doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini bio manji u poređenju sa prethodno navedenim područjima djelatnosti.

U junu 2021. godine broj registrovanih nezaposlenih lica je manji za 6,5% u odnosu na juni 2020. godine i iznosio je oko 393,8 hiljada. Prema podacima⁶ Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, u junu je brisano ukupno 17.745 lica sa evidencija službi zapošljavanja. Od ovog broja zaposleno je 12.086 lica. Istovremeno je za 8.194 lica prestao radni odnos. Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u maju 2021. godine je iznosila 32,7% i smanjena je u odnosu na prethodni mjesec za 0,4 p.p.⁷

Tabela 1: Broj zaposlenih lica (revidiran podatak) i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-XII 2020	812.592	-1,0%	415.231	1,0%
I-2021	809.667	-1,8%	415.027	2,2%
II-2021	808.884	-1,7%	410.776	2,0%
III-2021	810.947	-1,2%	406.718	2,1%
I-III 2021	809.833	-1,6%	410.840	2,1%
IV-2021	813.454	1,1%	402.146	-4,2%
V-2021	815.590	1,3%	395.999	-6,0%
VI-2021	-	-	393.781	-6,5%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

⁴ Privremeni podatak. Na osnovu polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 30. septembar 2020. godine, početkom decembra 2020. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenim osobama, dobijenih mjesečnim istraživanjem RAD-1. Stoga su podaci do septembra 2020. godine konačni, a za ostale mjesece 2020. godine i 2021. godine su privremeni.

⁵ Ukupan promet trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, posmatran u tekućim cijenama, u maju 2021. godine ostvario je rast od 26,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Izvor: Poslovne statistike, indeksi prometa trgovine na malo, maj 2021. godine.

⁶ Izvor: Pregled stanja tržišta rada na dan 30. juni 2021. godine, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

⁷ Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine. Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na maj 2021. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za juni 2021. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

Anketa o radnoj snazi u 2021. godini

U 2021. godini Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini se provodi kontinuirano prema novoj, redizajniranoj metodologiji usklađenoj sa novom Regulativom Evropskog parlamenta i Vijeća, koja je stupila na snagu 1. januara 2021. godine. Zbog prelaska na novu, redizajniranu metodologiju Ankete o radnoj snazi u 2021. godini došlo je do prekida serije podataka. Rezultati Ankete o radnoj snazi 2021. godine nisu uporedivi sa rezultatima kontinuirane Ankete o radnoj snazi 2020. godine i rezultatima godišnjih anketa o radnoj snazi provedenih u periodu od 2006. do 2019. godine.

U prvom kvartalu 2021. godine, u Bosni i Hercegovini radnu snagu činilo je oko 1,37 miliona lica od kojih je oko 1,1 miliona (80,9%) zaposlenih i 262 hiljade (19,1%) nezaposlenih lica. U prvom kvartalu 2021. godine, stopa aktivnosti je bila 47,4%, stopa zaposlenosti 38,4% i stopa nezaposlenosti 19,1%.

Struktura zaposlenih osoba prema statusu u zaposlenosti pokazuje da najveće učešće u zaposlenosti imaju zaposlenici 85,4%, zatim samozaposlenici 12,2% i neplaćeni pomažući članovi 2,5%. Struktura zaposlenih lica prema grupama područja djelatnosti pokazuje da je najveće učešće zaposlenih lica u uslužnim djelatnostima 56,6%, zatim u industriji i građevinarstvu 34,4% i u poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu 9%.

Obrazovna struktura nezaposlenih lica pokazuje da 70,8% osoba ima završenu srednju školu i specijalizaciju, slijede lica sa završenom osnovnom školom ili nižim obrazovanjem 16,9% i lica sa završenom višom školom, fakultetom, magisterijem, doktoratom 12,3%. U prvom kvartalu 2021. godine od ukupnog broja nezaposlenih lica njih 61 hiljadu ili 23,4% je tražilo posao kraće od 12 mjeseci, dok je 47 hiljada ili 17,8% lica tražilo posao od 12 mjeseci do dvije godine. Broj nezaposlenih lica koje su tražile posao dvije godine i duže iznosio je 154 hiljade ili 58,8%.

Tabela 2: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)⁸

	K1 2021
Radno sposobno stanovništvo (15-89)	2.904
Osibe izvan radne snage (15-89)	1.527
Radna snaga (15-89)	1.377
<i>Zaposlena lica (15-89)</i>	1.115
<i>Nezaposlena lica (15-74)</i>	262
Stopa nezaposlenosti (15-74)	19,1%
Stopa aktivnosti (15-89)	47,4%
Stopa zaposlenosti (15-89)	38,4%

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini za I kvartal 2021. godine

Podatak o prosječnoj neto plati za juni 2021. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na maj 2021. godine.

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u maju 2021. godine iznosila je 981 KM i nominalno je veća za 4,4% u odnosu na maj 2020. godine. Realni rast prosječne neto plate bio je sporiji zbog inflacije u posmatranom mjesecu od 1,7%.

Prema područjima djelatnosti, najveća nominalna stopa rasta neto plate u maju 2021. godine od 8,4% g/g bila je u području djelatnosti informacija i komunikacija. Pored toga, brži rast neto plata je zabilježen i u djelatnosti poslovanja nekretninama (7,9% g/g), kao i prerađivačkoj industriji (7,9% g/g), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (7,6% g/g),

⁸ Zbog zaokruživanja decimala u nekim slučajevima zbir brojeva nije jednak predstavljenom broju.

građevinarstvu (7,3% g/g), kao i djelatnosti umjetnosti zabave i rekreacije (7,2% g/g). Međutim, zbog nešto skromnijeg rasta neto plata u pojedinim djelatnostima prosječna neto plata u maju je imala rast od 4,4% g/g.

Naveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini u maju 2021. godine bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.564 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (584 KM).

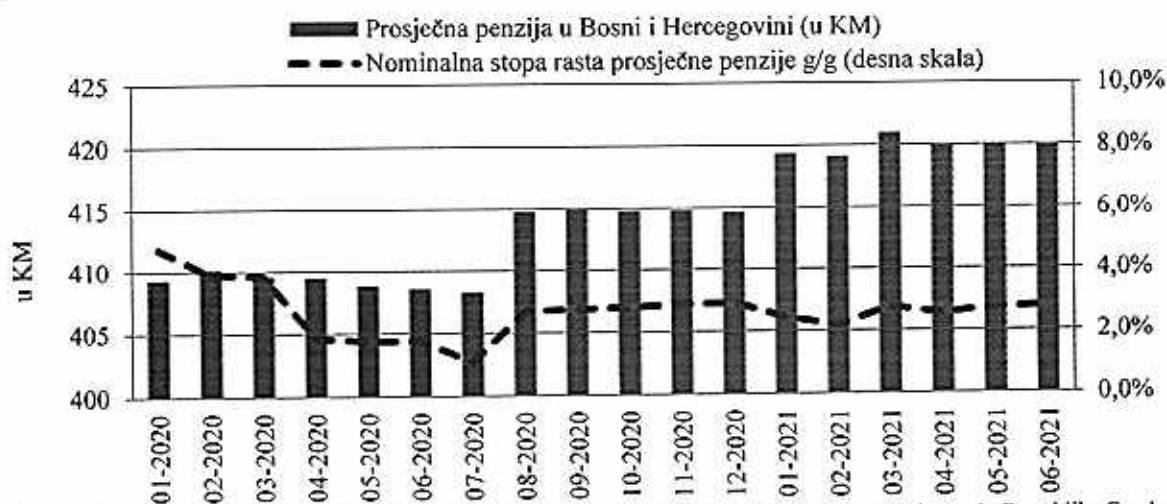
Tabela 3: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-XII 2020	956	3,8%
I-2021	969	2,6%
II-2021	961	2,2%
III-2021	989	4,1%
I-III 2021	973	3,0%
IV-2021	985	4,6%
V-2021	981	4,4%

Izvor: BHAS

Ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini u junu 2021. godine iznosio je 696,3⁹ hiljada i u odnosu na isti mjesec prethodne godine uvećan je za 0,2%. Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u junu 2021. godine iznosila je 420¹⁰ KM i nije se mijenjala u odnosu na prošli mjesec, ali je veća u odnosu na juni 2020. godine za 2,8% g/g. Najniža penzija u junu 2021. godine u oba entiteta nije se mijenjala u odnosu na prošli mjesec i u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 382,2 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 207,9 KM za penzijski staž do 15. godina.

Grafikon 6: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

⁹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

¹⁰ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

2. Javne finansije

U prvoj polovini 2021. godine, u Bosni i Hercegovini je ukupno prikupljeno oko 8 milijardi KM javnih prihoda, što je za 12,6% više nego u istom periodu 2020. godine. U strukturi ukupnih prihoda i dalje dominiraju prihodi entitetskih poreskih uprava sa 51,5%.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Uprava za indirektno oporezivanje je rješenjem Ministarstva transporta i komunikacija od maja mjeseca 2021. godine, akreditovana i upisana kao kvalifikovani ovjerilac u Bosni i Hercegovini.

Na taj način je postala sertifikovano tijelo za izdavanje digitalnog kvalifikovanog potpisa, koji će zamijeniti klasični potpis i pečat u službenoj komunikaciji prilikom pružanja elektronskih usluga poslovnoj zajednici. To znači da će poreski obveznici moći podnositi zahtjeve za dobijanje digitalnih kvalifikovanih potvrda, kao i za korištenje elektronskih usluga.

Prva elektronska usluga koja će biti ponudena poslovnoj zajednici u Bosni i Hercegovini jeste NCTS - novi kompjuterizovani tranzitni sistem.

U mjesecu junu 2021. godine poreski obveznici su započeli da podnose zahtjeve za dobijanje digitalnih kvalifikovanih potvrda, kao i za korištenje elektronskih usluga, po osnovu čega su ostvareni i prvi prihodi od izdavanja Smart Card paketa.

Naplaćeni prihodi. Prema podacima o naplaćenim приходima od strane Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu UIO), evidentiran je značajan rast prihoda od indirektnih poreza, i u junu mjesecu tekuće godine. Rast ostvaren posljednja tri mjeseca se svakako odrazio na rast prihoda, posmatranih u kumulativu. U periodu januar-juni posmatrane godine UIO ukupno je prikupila oko 3,8 milijardi KM bruto prihoda, što je za 12,0% više nego u istom periodu prethodne godine. Usljed porasta povrata sa Jedinog računa UIO (dalje u tekstu JR UIO) od 13,3% g/g, rast neto prihoda od indirektnih poreza, u istom periodu, je iznosio oko 11,7%. U periodu januar-juni 2021. godine, neto prihodi od indirektnih poreza su iznosili oko 3,1 milijarde KM.

U strukturi ukupno prikupljenih prihoda od indirektnih poreza i ostalih prihoda, uplaćenih na JR UIO, najviše je prikupljeno prihoda od poreza na dodanu vrijednost (PDV) koji u ukupnim приходima učestvuju sa 70,2% i od akciza na uvozne proizvode sa 16,4%.

Sve kategorije prihoda su dale pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza, gdje posebno treba istaći prihode od PDV-a 9,6 p.p..

Tabela 4: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2021	jan-jun 2020	jan-jun 2021	apr 2021	maj 2021	jun 2021
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	-9,7	12,0	26,0	28,8	35,3
Povrati	19,2	-15,4	13,3	31,4	28,2	16,1
Neto prihodi - prikupljeno	80,8	-8,3	11,7	24,8	29,0	39,7
<i>PDV</i>	51,7	-6,7	15,6	31,7	29,5	42,5
<i>Carine</i>	3,8	-15,7	16,0	71,9	40,3	17,6
<i>Akcize</i>	16,9	-11,3	2,6	2,3	35,7	45,8
<i>Putarine</i>	7,7	-7,1	7,2	39,6	1,4	19,5
<i>Ostali prihodi</i>	0,3	-12,5	20,0	36,6	32,8	31,5
<i>Neusklađeni prihodi</i>	0,4	-7,7	-4,3	...	746,5	...
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	-9,6	11,8	27,3	22,1	35,8
Minimalne rezerve	19,8	-15,1	12,9	29,9	28,4	15,5
Budžeti	80,2	-8,3	11,5	26,7	26,8	40,6
<i>Servisiranje vanjskog duga</i>	9,8	-18,0	6,0	-12,4	-1,8	3,5
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	6,7	-15,3	8,0	-12,5	-0,9	2,3
<i>Republika Srpska</i>	3,0	-23,5	3,2	-12,4	-0,2	5,9
<i>Brčko Distrikt</i>	0,1	2,3	-22,3	...	-93,7	-6,9
<i>Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga</i>	70,4	-6,7	12,3	32,7	34,7	47,1
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	10,3	0,8	4,0	4,0	4,0	4,0
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	37,0	-8,4	10,6	35,1	41,0	52,6
<i>Republika Srpska</i>	20,8	-6,6	20,0	57,8	43,5	62,6
<i>Brčko Distrikt</i>	2,3	-10,3	15,0	32,0	42,3	48,2

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U periodu januar-juni 2021. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 2,7 milijardi KM, čime su ostvarili rast od 15,1% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom istog perioda, su iznosili oko 2 milijarde KM, što je za 15,6% g/g više. U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom uvoza roba koji su ostvarili stopu rasta od oko 16,6% g/g dok je naplaćeni prihod od PDV-a, koji se odnosi na promet domaćih roba ostvario povećanje od oko 12,8% g/g.

Akcize. U prvoj polovini godine, neto prihodi od akciza su iznosili oko 671 milion KM čime su zabilježili pozitivnu stopu rasta od oko 2,6% u odnosu na isti period 2020. godine. Prihodi od akciza po osnovu uvoznih proizvoda su veći za 1,5% g/g, dok su prihodi od akciza na domaće proizvode, rasli stopom od 12,0% g/g. Ako se uvozne akcize posmatraju po vrstama proizvoda, uočava se da prihodi od akciza na duvanske prerađevine još uvijek bilježe negativnu stopu rasta (1,5% g/g). U istom periodu, prihodi od akciza na naftu i naftne prerađevine su ostvarili rast (6,1% g/g). Što se tiče ostalih prihoda od uvoznih akciza jedino prihodi na uvezeni alkohol i alkoholna pića bilježe smanjenje.

Posmatrajući po vrstama akcize na domaće proizvode rast prihoda, zabilježen je kod prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (18,7% g/g). Prihodi po osnovu prometa domaće nafte i nafnih derivata nisu ostvareni.

Putarine. Ukupno naplaćeni neto prihodi od putarina u periodu januar-juni 2021. godine su iznosili oko 298 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine ovi prihodi su veći za oko 7,2%.

Carine. Tokom posmatranog perioda, naplaćeni neto prihodi po osnovu carinskih dažbina su iznosili oko 143 miliona KM, čime su ostvarili rast od oko 16,0% g/g.

Raspoređeni prihodi. Ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu, u prvom polugodištu 2021. godine, su iznosili oko 3,8 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 182,3 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 715,6 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 382,5 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 2,6 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹¹. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno

¹¹Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje je na svojoj 51. sjednici održanoj dana 04.05.2021. godine usvojio Odluku, broj: 02-17-01-3-1/21, o utvrđivanju privremenih koeficijenata za raspodjelu sredstava sa Jedinstvenog računa za

oko 1,6 milijardi KM (za servis vanjskog duga oko 251,5 miliona KM), Republici Srpskoj oko 865,1 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 119 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 91,1 miliona KM (3,5 miliona KM za servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa JR UIO za servisiranje obaveza vanjskog duga su veća za 6,0%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 12,3%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

Za prvih pola godine, entitetske poreske uprave su ukupno naplatile preko 4 milijarde javnih prihoda iz svojih nadležnosti. U poređenju sa istim periodom prethodne godine prihodi od direktnih poreza, doprinosa i ostali prihodi su ostvarili rast od 13,1%. Detalji o naplati prihoda poreskih uprava slijede u tabeli ispod.

Tabela 5: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar - juni

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2020	2021		2020	2021		2020	2021	
Direktni porezi	436,9	496,7	13,7	221,2	268,0	21,2	658,0	764,7	16,2
Porez na dohodak	203,2	228,0	12,2	94,9	108,5	14,4	298,1	336,6	12,9
Porez na dobit	185,1	212,4	14,8	112,8	138,5	22,8	297,9	350,9	17,8
Porezi građana	48,3	55,9	15,7	13,5	20,9	55,0	61,9	76,9	24,3
Ostali porezi	0,2	0,3	39,5	0,0	0,0	-	0,2	0,3	39,5
Takse, kazne i naknade	297,7	364,5	22,4	178,9	225,8	26,2	476,6	590,3	23,9
Doprinosi	1.710,3	1.874,3	9,6	774,5	860,0	11,0	2.484,8	2.734,3	10,0
PIO	952,0	1.048,3	10,1	441,9	489,5	10,8	1.393,8	1.537,7	10,3
Zdravstvo	679,3	739,8	8,9	279,0	311,0	11,5	958,3	1.050,7	9,6
Nezaposleni	79,0	86,3	9,2	13,7	15,3	11,1	92,7	101,5	9,5
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	37,2	41,3	11,3	37,2	41,3	11,3
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,8	2,9	6,2	2,8	2,9	6,2
Ostali prihodi	1,6	6,5	306,1	0,0	0,0	-	1,6	6,5	306,1
UKUPNO	2.446,4	2.742,0	12,1	1.174,6	1.353,8	15,3	3.621,0	4.095,7	13,1

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. U prvoj polovini 2021. godine, po osnovu socijalnih doprinosa, ukupno je naplaćeno oko 2,7 milijardi KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, isti su veći za 10,0%. Najznačajnija kategorija socijalnih doprinosa su doprinosi za penziono-invalidsko osiguranje (PIO), koji su ostvarili rast od oko 10,3% g/g.

Direktni porezi. U periodu januar-juni 2021. godine, ukupno je naplaćeno oko 765 miliona KM prihoda od direktnih poreza. Ovi prihodi su ostvarili rast od 16,2% u poređenju sa istim periodom 2020. godine. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Porezi na dobit su uvećani za 17,8% g/g, prvenstveno zbog rasta prihoda od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću. Prihodi od poreza na dohodak bilježe povećanje od 12,9% g/g i to zahvaljujući rastu prihoda od poreza na dohodak od samostalne i nesamostalne djelatnosti.

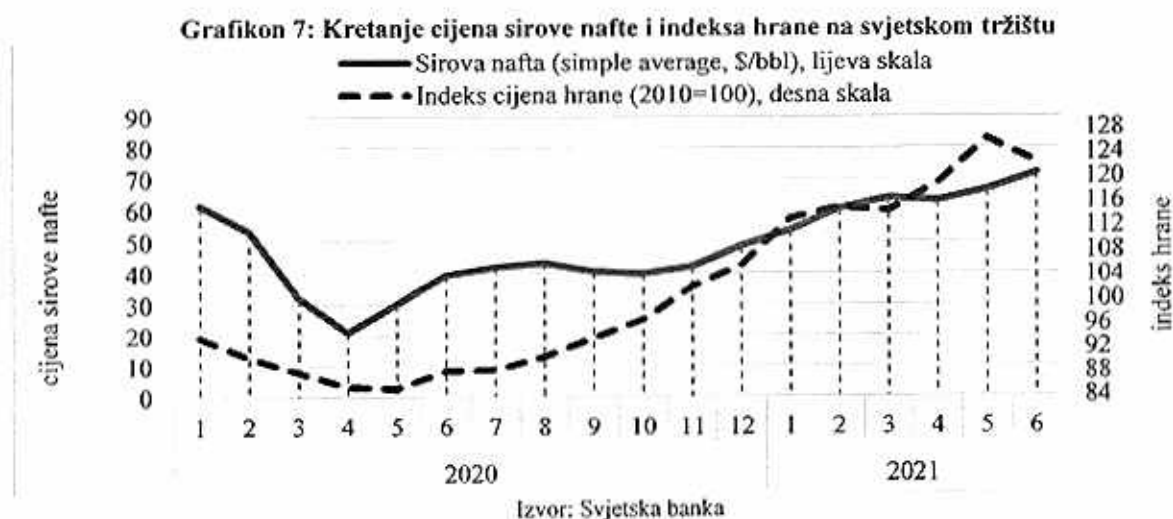
Takse, kazne i naknade. Po osnovu neporeskih prihoda (takse, naknade i kazne) u periodu januar-juni 2021. godine, ukupno je naplaćeno oko 590 miliona KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su veći za 23,9%. Na rast prihoda u ovoj kategoriji najviše uticaja je imao porast prihoda po osnovu naknada za priređivanje internet igara na sreću, kao i prihoda po osnovu raznih taksi i kazni.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u junu 2021. godine nastavila je da se uvećava i iznosila je 71,8 \$/barelu što je čak za 32,3 \$ više u poređenju sa junom 2020. godine. Uz rast cijena nafte zabilježen je i značajan rast indeksa hrane na svjetskom tržištu. Indeks cijena hrane u junu 2021. godine bio je veći za 38,7% u odnosu na juni 2020. godine.

Kretanje cijena nafte i hrane na svjetskom tržištu u 2020. i 2021. godini predstavljeno je na grafikonu ispod.

U junu 2021. godine nastavljen je rast indeksa potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini. U poređenju VI 2021/VI 2020 inflacija je iznosila 1,7%, a u periodu I-VI 2021/I-VI 2020 iznosila je 0,1%. Najznačajniji rast cijena u posmatranom periodu bio je odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, alkoholnih pića i duvana i prevoza.

Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića u periodu I-VI 2021/I-VI 2020 su uvećane za 1% g/g na šta je uglavnom uticao rast cijena hrane jer su cijene bezalkoholnih pića ostale nepromjenjene.

Cijene u odjeljku alkoholnih pića i duvana su u periodu I-VI 2021/I-VI 2020 uvećane za 1,9% na šta je uticalo povećanja akciza¹² na cigarete i duvan u 2021. godini. U odjeljku prevoza cijene su u posmatranom periodu uvećane za 0,2%. Rast cijena u ovom odjeljku naročito je izražen u K2 2021. godine što se može vidjeti u tabeli ispod. Međutim, zbog smanjenja cijena u ovom odjeljku u K1 2021. godine rast cijena u periodu I-VI 2021/I-VI 2020 bio je skroman.

U odjeljku odjeće i obuće cijene su niže za 9,6% g/g u periodu I-VI 2021/I-VI 2020 i na taj način vrše kontinuirani deflatorski pritisak na ukupan nivo cijena u Bosni i Hercegovini.

¹² Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,25 KM (u 2020. godini je iznosila 3,04 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 130 KM po kilogramu (u 2020. godini je iznosila 121,6 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu.

Tabela 6: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021	V 2021	VI 2021	I-VI 2021
	I 2020	II 2020	III 2020	IV 2020	V 2020	VI 2020	I-VI 2020
00 Ukupan indeks	98,3	98,7	99,5	100,9	101,7	101,7	100,1
01 Hrana i bezalkoholna pića	100,1	100,4	101,1	101,0	101,5	101,9	101,0
02 Alkoholna pića i duvan	101,9	102,1	101,9	102,0	101,9	101,9	101,9
03 Odjeća i obuća	89,1	88,5	89,7	91,2	91,7	92,5	90,4
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	99,0	99,5	100,0	100,9	101,2	100,9	100,2
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	98,6	98,8	98,0	99,0	99,7	99,7	99,0
06 Zdravstvo	100,9	100,8	100,7	100,6	100,6	100,6	100,7
07 Prevoz	90,6	92,6	96,4	105,8	110,2	108,6	100,2
08 Komunikacije	100,1	99,9	99,8	99,7	99,8	99,6	99,8
09 Rekreacija i kultura	100,0	99,9	99,8	99,8	100,0	100,3	99,9
10 Obrazovanje	100,3	100,3	100,3	100,3	100,2	100,2	100,2
11 Restorani i hoteli	100,6	100,4	100,4	100,4	100,5	100,6	100,5
12 Ostala dobra i usluge	100,6	99,9	100,4	100,0	100,0	100,4	100,2

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa (u daljem nastavku M2) na kraju lipnja 2021.godine iznosila je 29,6 mlrd. KM što je uvećanje od 11,1% u odnosu na lipanj prošle godine. U okviru M2, najveći ostvareni rast na godišnjoj razini imao je transakcijski novac (M1) sa stopom od 17,2% dok je druga sastavnica novčane mase, kvazi novac (QM) imala stopu od 4,5% g/g. U okviru M1, najveći doprinos rastu M2 imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 7,4 p.p. Druga po doprinosu rasta je sastavnica kvazi novca, prenosivi depoziti u inozemnoj valuti sa 1,6 p.p.

Tabela 7: Monetarni agregati u lipnju 2021.godine i stope rasta VI 2021/VI 2020

	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
Opis	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	5.211,3	10.931,2	16.142,5	3.111,9	3.043,9	7.326,3	13.482,1	29.624,6
Stopa rasta g/g	8,1%	22,1%	17,2%	3,9%	16,3%	0,6%	4,5%	11,1%

Izvor: CBBiH

Na kraju lipnja 2021.godine, pričuvni novac (M0) iznosio je 12,6 mlrd. KM i uvećan je za 12,2% u odnosu na isto razdoblje 2020.godine. Najveći doprinos rastu M0 ostvarili su depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 6,3 p.p. te gotovina izvan monetarnih vlasti sa 5,4 p.p.

Tabela 8: Pričuvni novac u lipnju 2021.godine i stope rasta VI 2021/VI 2020

	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Pričuvni novac (M0)
Opis	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	6.441,3	5.941,7	261,3	12.644,3
Stopa rasta g/g	10,4%	13,7%	27,6%	12,2%

Izvor: CBBiH

Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH iznosio je na kraju lipnja 2021. godine 6,1 mlrd. KM uz rast od 16,4% g/g. Osnovica za obračun obvezne pričuve sa iznosom od 28,6 mlrd. KM uvećana je za 6,7% g/g. Višak iznad obvezne pričuve ostvario je iznos od 3,3 mlrd. KM. U strukturi prosječnog salda računa obveznih pričuva kod CBBiH udio viška iznad obveznih pričuva iznosio je 53,4% dok su prosječne obvezne pričuve imale udio od 46,6%. Prosječna stopa obvezne pričuve nije se mijenjala i iznosila je 10% dok je implicitna stopa¹³ bila 21,5%.

Tabela 9: Prosječne obvezne pričuve u lipnju 2021. godine i stope rasta VI 2021/ VI 2020

Opis	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Višak iznad obvezne pričuve	Prosječna stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	28.643,4	2.864,3	6.144,9	3.280,6	10,0%	21,5%
Stopa rasta g/g	6,7%	6,7%	16,4%	26,4%		

Izvor: CBBiH

Bruto devizne pričuve na kraju lipnja 2021. godine uvećane su za 8,9% u odnosu na isto razdoblje 2020. godine te su iznosile 14,2 mlrd. KM. Najznačajniji doprinos rastu zabilježile su investicije u vrijednosne papire koje sa iznosom od 10,5 mlrd. KM čine 74,3% učešća u ukupnim bruto deviznim pričuvama. Nakon njih slijede depoziti kod nerezidentnih banaka koje sa iznosom od 2,9 mlrd. KM imaju 20,6% učešća. Pokrivenost pričuvnog novca (M0) bruto deviznim pričuvama iznosila je 112,1% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 10: Bruto devizne pričuve u lipnju 2021. godine i stope rasta VI 2021/VI 2020

Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
Stanje u mil. KM	280,3	4,2	436,4	2.925,2	0,0	10.534,5	14.180,6
Stopa rasta g/g	5,8%	35,8%	221,9%	-10,6%	-	13,1%	8,9%

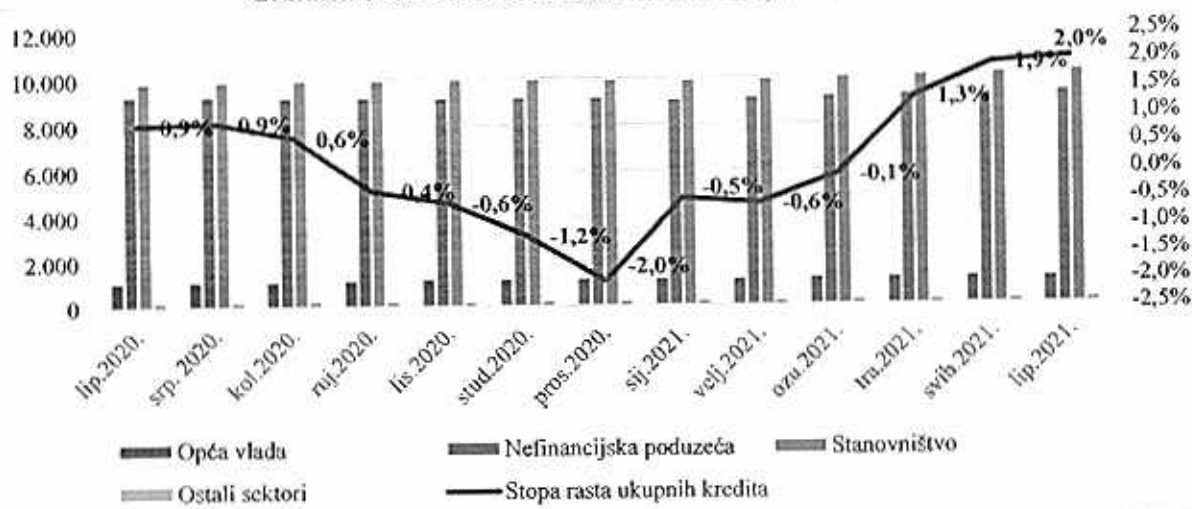
Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupan iznos kredita na kraju lipnja 2021. godine iznosio je 20,8 mlrd. KM što je rast od 2% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Sektor stanovništva zabilježio je rast od 3,6% g/g sa iznosom od 10,2 mlrd. KM, sektor nefinancijskih poduzeća imao je rast od 0,4% g/g sa iznosom od 9,3 mlrd. KM dok je sektor opće vlade imao rast od 4,6% g/g i iznos od 1,2 mlrd. KM. Najveći doprinos rastu ukupnih kredita imali su krediti stanovništva sa 1,8 p.p dok su krediti opće vlade i krediti nefinancijskim poduzećima ostvarili iste doprinose od 0,2 p.p. Sektor stanovništva imao je učešće u ukupnim kreditima od 49%, 44,7% učešća ostvario je sektor nefinancijskih poduzeća, a sektor opće vlade imao je učešće od 5,5%.

¹³ Implicitna stopa obavezne rezerve, predstavlja odnos ukupnog prosječnog iznosa novčanih sredstava na računima rezervi komercijalnih banaka i ukupne osnovice za obračun obavezne rezerve.

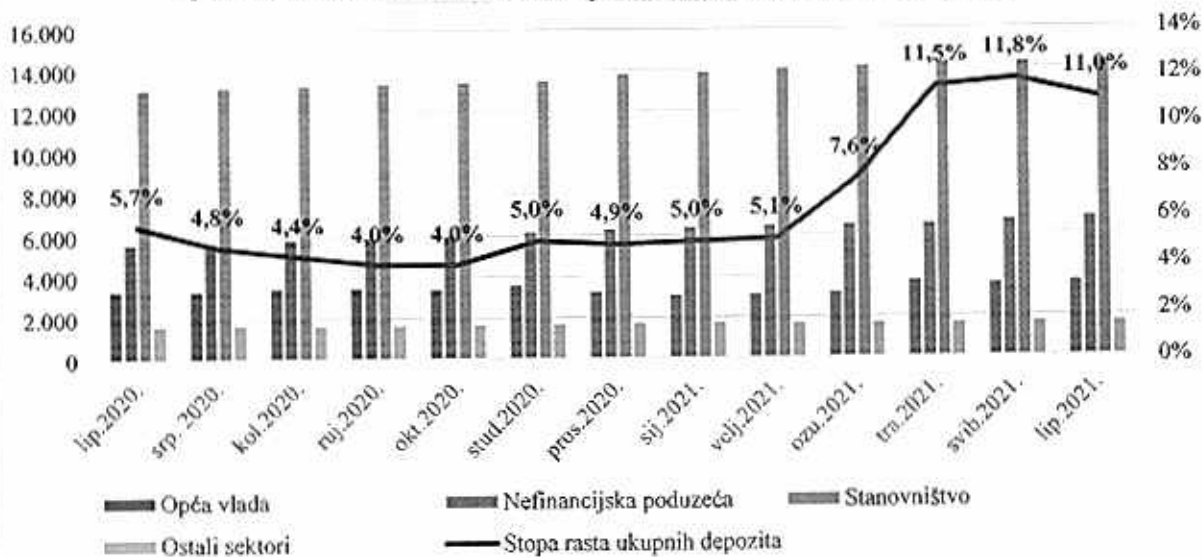
Grafikon 8: Sektorska struktura kredita i stopa rasta kredita

Izvor: CBBiH

Ukupan iznos depozita u posmatranom razdoblju iznosio je 26,4 mlrd. KM uz povećanje od 11% g/g. Depoziti stanovništva uvećani su za 9,3% g/g i dostigli su iznos od 14,4 mlrd. KM te su imali najveći doprinos rastu ukupnih depozita sa 5,2 p.p. Depoziti nefinancijskih poduzeća, na kraju lipnja imali su iznos od 6,7 mlrd. KM što je rast od 20% g/g i doprinos rastu ukupnih depozita sa 4,7 p.p. Sektor opće vlade imao je rast od 7,7% g/g sa iznosom od 3,6 mlrd. KM i doprinosom od 1,1 p.p.

Grafikon 9: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

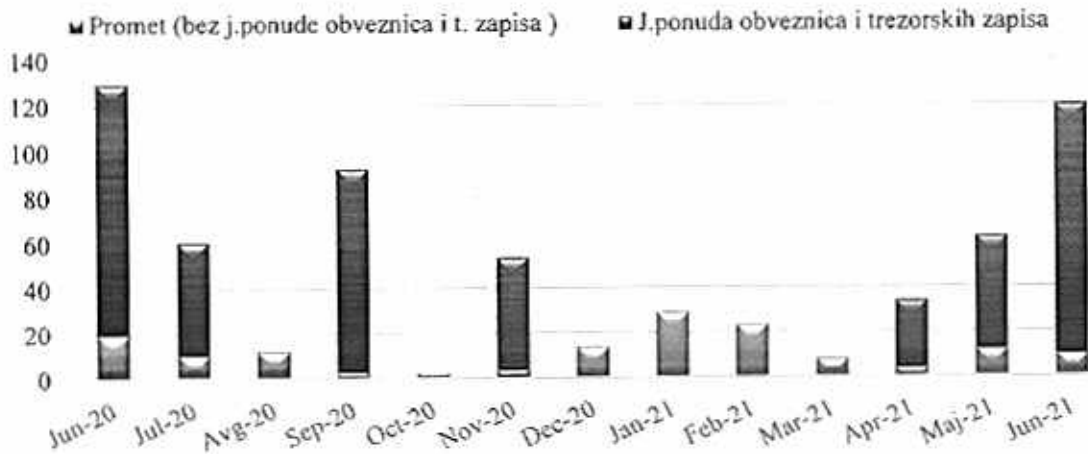

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

Ukupan promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je uz negativnu stopu rasta od 7,7% g/g na kraju mjeseca juna 2021. godine dostigao 142,2 mil.KM. Time je ostvario učešće od 84,2% u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini. U junu su održane dvije aukcije obveznica i jedna aukcija trezorskih zapisa Federacije BiH, čime je za emitenta prikupljeno ukupno 109,85 mil. KM.

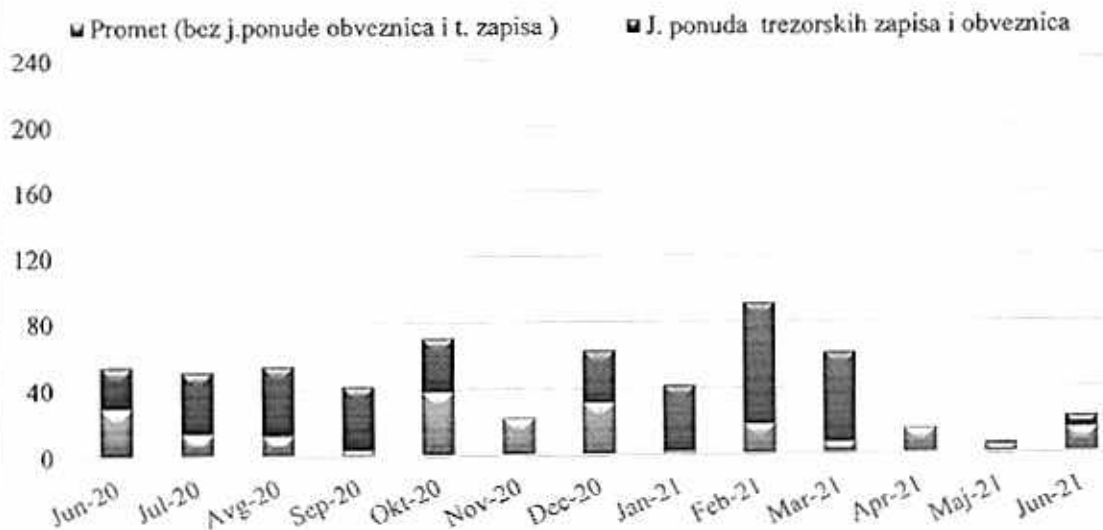
Grafikon 10: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Ukupan promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je uz negativnu stopu rasta od 58,7% na kraju istog mjeseca dostigao 22,5 mil. KM. Ovaj ostvareni iznos predstavlja 15,8% ukupnog ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini. U mjesecu junu 2021. godine na BLSE je putem javne emisije obveznica za emitenta prikupljeno 7,1 mil. KM.

Grafikon 11: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Ukupan promet na SASE i BLSE je uz negativnu stopu rasta od 22,8% g/g na kraju mjeseca juna 2021. godine dostigao 68,6 mil. KM. Putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za emitente je prikupljeno 117 mil. KM i ovaj iznos predstavlja 82,3% ukupnog ostvarenog prometa u ovom mjesecu.

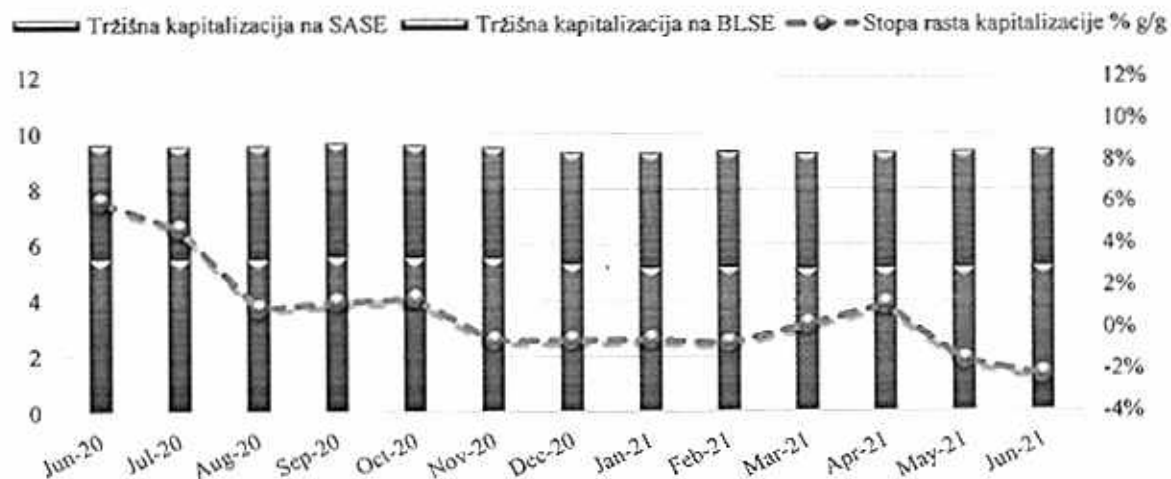
Tabela 11: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jun-19	23.971.939,4	50.032.558,8	74.004.498,2
Jun-20	129.620.033,0	54.466.099,4	184.086.132,4
Jun-21	119.671.013,5	22.500.750,7	142.171.764,2

Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na SASE u ovom mjesecu je uz negativnu stopu rasta od 5,3% g/g dostigla 5,2 mlrd. KM i time ostvarila 55,6% učešća u ukupnoj kapitalizaciji. U istom periodu kapitalizacija na BLSE je uz stopu rasta od 1,9% g/g dostigla 4,2 mlrd. KM i ostvarila 44,4% učešće u ukupnoj kapitalizaciji. Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju mjeseca juna 2020. godine je dostigla 9,4 mlrd. KM uz negativnu stopu rasta od 2,3% g/g.

Grafikon 12: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

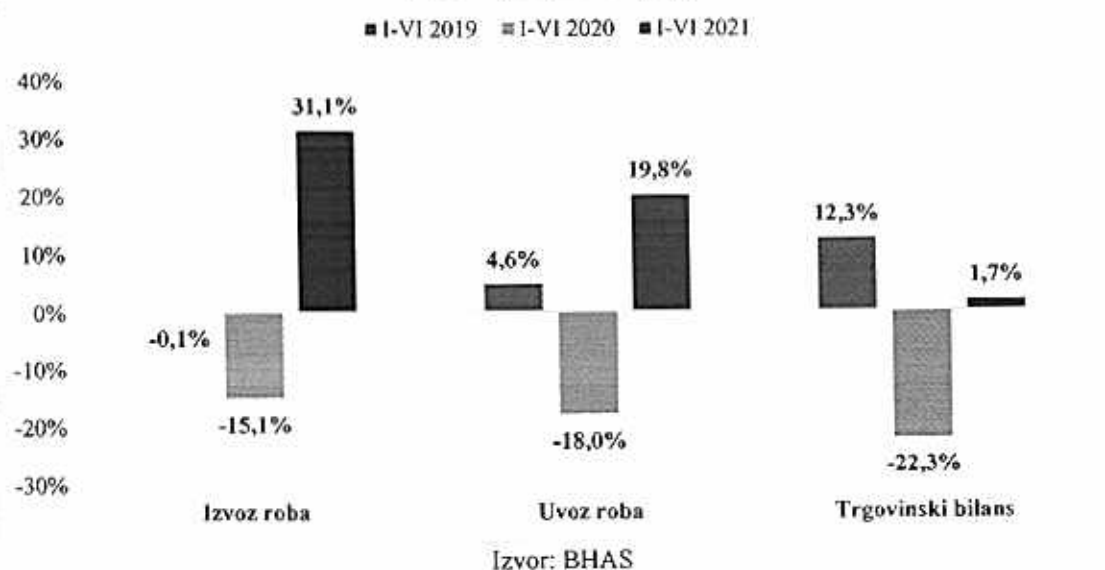
Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u 2020. godini našla se na direktnom udaru širenja globalne pandemije virusa Covid 19. Tako je Bosna i Hercegovina prema raspoloživim podacima BHAS-a za 2020. godinu zabilježila pad ukupne robne razmjene od preko 10%, što je posljedica pada robnog izvoza od 8,5% i uvoza od 13,4% u odnosu na prethodnu godinu.¹⁴ Ova negativna kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene tokom prethodne godine direktna su posljedica širenja globalne pandemije virusa Covid 19, uvođenja „lockdown-a“ u K2 2020. godine, kao i pada proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini u 2020. godini. Međutim, već krajem prethodne i na početku 2021. godine primjetan je određen napredak kada je vanjskotrgovinska robna razmjena u pitanju, ovo se posebno odnosi na izvoz roba. Prema preliminarnim podacima BHAS-a za prvih 6 mjeseci 2021. godine ovaj trend rasta robnog izvoza je nastavljen, pri čemu je tokom posljednja 3 mjeseca došlo i do djelimičnog oporavka uvoza roba u Bosnu i Hercegovinu. Naime, nikako ne zanemarujući efekat niske osnovice iz prethodne godine Bosna i Hercegovina je u periodu januar-juni 2021. godine ostvarila zavidnu stopu rasta robnog izvoza od oko 31,1%, S druge strane, pored povećanja izvoza zabilježen je i rast robnog uvoza od skoro 20% što nagovještava mogući oporavak domaće tražnje (potrošnja i investicije) u Bosni i Hercegovini u K2 2021. godine. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za periodu januar-juni 2021. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 13: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za period januar-juni 2021. godinu (stope rasta g/g)

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za prvih 6 mjeseci 2021. godine, Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoza roba u vrijednosti od preko 6,5 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 31,1% (skoro 1,5 miliona KM) u odnosu na isti period prethodne godine.¹⁵ Unatoč baznom efektu (niska osnovica) iz prethodne godine ovo povećanje robnog

¹⁴ Prikazane stope rasta obuhvataju samo trgovinu robama i obuhvataju period januar – juni, dok se stope rasta koje su navedene u uvodnom dijelu odnose na ukupnu trgovinsku razmjenu (robe + usluge) za period januar-juni.

¹⁵ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za juni 2021. godine-prethodni podaci“, 20.07.2021. godine.

izvoza predstavlja ohrabrenje kada su privredna kretanja u Bosni i Hercegovini, obzirom da je ovaj nivo izvoza znatno viši u odnosu i na ranije godine (2019. i 2018. godina). Ovaj rast robnog izvoza je veoma važan ako se ima u vidu cjelokupni ambijent i prisustvo pandemije virusa Covid 19.

S druge strane, na ovaj način u Bosni i Hercegovini je nastavljen pozitivan trend rasta robnog izvoza iz K4 prethodne godine. Naime, ovaj rast robnog izvoza u junu 2021. godine od oko 41,5% predstavljala nastavak pozitivnog trenda u posljednjih nekoliko mjeseci (decembru 2020. godine 14,8%, januar 2021. godine 3%, februar 2021. godine 11,4%, mart 2021. godine 36,2%, april 2021. godine 59,8% i maj 2021. godine 43,0%) i veoma je važno da isti bude nastavljen u periodu koji slijedi. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-juni 2021. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza metala i proizvoda od metala 63,4%, uređaji i oprema 34,6%, namještaj 34,6%, mineralnih proizvoda 31,5%, i dr... Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine tokom perioda januar-juni 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 4,8 milijardi KM što predstavlja povećanje od preko 33% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je preko 1 milijarde KM što predstavlja povećanje od oko 31,0%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Hrvatsku 32,9%, Italiju 48,1%, Njemačku 23,0%, Srbiju 32,7%, Sloveniju 35,4% i Austriju 27,7%.

Pored povećanja izvoza roba, nakon dugo vremena, od marta mjeseca 2021. godine, prisutno je povećanje robnog uvoza. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-juni 2021. godine u Bosni i Hercegovini registrirani uvoz roba u vrijednosti od oko 9,6 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 19,8% (oko 1,6 milijardi KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo na neki način ukazuje da bi tokom K2 2021. godine moglo doći i do postepenog oporavka privatna potrošnje i investicija u Bosni i Hercegovini. Posmatrano po proizvodima, u periodu januar-juni 2021. godine najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza baznih metala 57,9%, motornih vozila 24,4%, hemijskih proizvoda 21,3%, mašina i uređaja 19,5%, metalnih proizvoda 30,5%, električne opreme 25,3% i dr.

Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-juni 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od oko 5,8 milijardi KM što predstavlja povećanje od 19,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je oko 1,2 milijarde KM što predstavlja povećanje od 21,6%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Italije 26,7%, Njemačke 21,6%, Srbije 19,7%, Turske 35,3%, Kine 13,8%, Hrvatske za 14,1%, Slovenije 19,9% i Austrije 21,2%.

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-juni 2021. godine u Bosni i Hercegovini je registriran vanjskotrgovinski robni deficit od skoro 3,1 milijardu KM što predstavlja povećanje 1,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se pažljivije posmatra kretanje vanjskotrgovinskog robnog deficita u Bosni i Hercegovini u posljednja tri mjeseca može se konstatovati da je došlo promjene trenda kretanja u okviru istog. Ovo povećanje robnog deficita direktna je posljedica povećanja uvoza roba u posljednja tri mjeseca, dok sa druge strane na implicitan način ukazuje na postepeni oporavak komponenti domaće potražnje kao što su privatna potrošnja i investicije koje se snadbijevaju uglavnom kroz uvoz. Posmatrano po proizvodima, najznačajniji deficit je zabilježen u okviru kategorija kao što su naftni derivati, motorna vozila, farmaceutski preparati i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je i u periodu januar-juni 2021. godine nastavila da ostvaruje suficit u okviru proizvoda kao što su namještaj, električna energija, pojedini metalni proizvodi i obuća. U periodu januar-juni 2021. godine ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini iznosila je 67,5%, što je povećanje za oko 5,8 p.p. u odnosu na isti period prethodne godine.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost sa zemljama EU je iznosila 83,0%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e bila isto tako prilično visoka i iznosila je 83,6%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u periodu januar-juni 2021. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 12: Vanjskotrgovinska robna razmjena za januar-juni 2021. godine po HS klasifikaciji

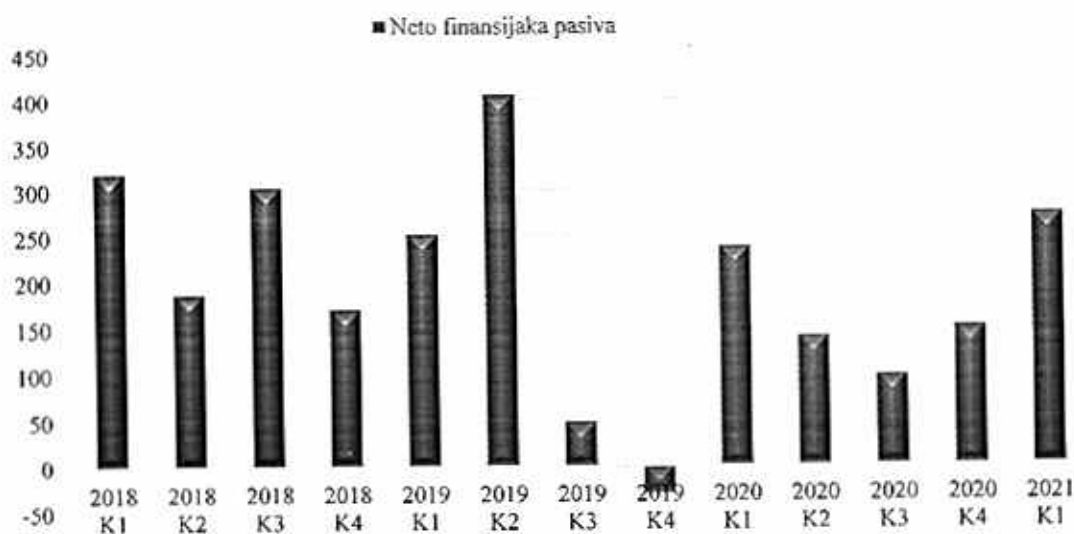
Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ			UVOZ			DEFICIT			
	Jan-jun 2020	Jan-jun 2021	2021/2020 promjena %	Jan-jun 2020	Jan-jun 2021	2021/2020 promjena %	Jan-jun 2020	Jan-jun 2021	2021/2020 promjena %	Pokrivenost uvoza izvozom
	U mil. KM	U mil. KM	% g/g	U mil. KM	U mil. KM	% g/g	U mil. KM	U mil. KM	% g/g	
UKUPNO	4.949	6.489	31,1%	8.021	9.613	19,8%	-3.072	-3.124	1,7%	67,5%
1. ŽIVOTINJE	77	69	-11,5%	248	374	10,7%	-170	-206	20,8%	25,0%
2. PROIZVODI BIJLOG PORJEKLA	91	83	-8,2%	413	257	-13,7%	-322	-273	-15,3%	23,4%
3. MASTI, ULJA I VOSKOVI ŽIVOTINJSKOG ILI BIJLOG PORJEKLA	47	41	-13,5%	72	85	18,3%	-24	-44	78,8%	47,9%
4. PROIZVODI PREHRAMBENE INDUSTRIJE, PIĆA, ALKOHOL I DUVAN	155	178	14,9%	744	812	9,1%	-589	-634	7,6%	21,9%
5. PROIZVODI MINERALNOG PORJEKLA	461	607	31,6%	901	1.085	20,5%	-439	-478	8,9%	55,9%
6. PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	378	441	16,7%	823	915	11,2%	-445	-474	6,4%	48,2%
7. PLASTIČNE MASE, KAUČUK	244	317	30,0%	570	746	30,8%	-326	-428	31,3%	42,5%
8. KOŽA, KRZNA, SEDLARSKI PROIZVODI, RUČNE TORBE	47	59	25,4%	142	152	7,1%	-95	-94	-1,9%	38,5%
9. DRVO, DRVENI UGALJ, PLUTO, PROIZVODI OD SLAME	326	426	30,5%	129	173	33,7%	-197	253	28,4%	246,5%
10. CELULOZA, PAPIR I KARTON	142	172	20,7%	204	220	8,2%	-61	-48	-21,2%	78,2%
11. TEKSTIL I TEKSTILNO PROIZVODI	295	323	9,6%	513	618	20,5%	-219	-296	35,1%	52,2%
12. OBUČA, ŠEŠIRI I OSTALA POKRIVALA ZA GLAVU, KIŠOBRANI, ŠTAPOVI	317	355	12,1%	149	156	4,6%	167	199	18,8%	227,4%
13. PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SL. MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	55	68	23,1%	164	190	15,9%	-109	-122	12,3%	35,8%
14. BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	15	31	103,7%	15	28	87,5%	0	3	7513,0%	108,9%
15. BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	802	1.311	63,4%	923	1.383	49,8%	-120	-72	-40,4%	94,8%
16. MAŠINE, ELEKTROTEHNIČKA OPREMA, APARATI ZA SNIMANJE I REPRODUKCIJU SLIKE I ZVUKA	744	1.001	34,6%	1.111	1.365	22,8%	-368	-364	-1,0%	73,3%
17. VOZILA, AVIONI, PLOVILA	149	193	29,2%	538	667	24,0%	-389	-474	22,1%	28,9%
18. OPTIČKI, MUZIČKI, MEDICINSKI INSTRUMENTI, SATOVI	14	25	73,8%	158	142	-10,3%	-144	-117	-18,5%	17,3%
19. ORUŽJE I MUNICIJA; NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	97	112	15,6%	5	6	30,3%	92	105	14,8%	1736,4%
20. RAZNI PROIZVODI	491	677	37,9%	197	234	18,9%	294	443	50,7%	289,4%
21. UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	-66,7%	0,0%
98. NERAZVRSTANO	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	-2	0,0%	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

Prema posljednjim dostupnim podacima CBBiH ukupna SDU u prvom kvartalu 2021. god. su iznosila 271,8 mil. KM (neto finansijska pasiva) što je više za 14,6% u odnosu na dostignuti iznos u istom periodu prošle godine. U isto vrijeme neto finansijska aktiva je iznosila 29,6 mil. KM. Reinvestirane zarade su iznosile 113,6 mil. KM što znači da su zabilježile smanjenje od 4% g/g. Sa ovim iznosom su ostvarile učešće u ukupnim SDU sa 41,8 %, što je manje za 8,1 p.p. u odnosu na isti period prošle godine. U isto vrijeme neto finansijska aktiva je iznosila 29,6 mil. KM.

Grafikon 14: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od 2018. do 2021. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Tabela 13: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018	319,2	187,6	303,9	170,0	980,8
2019	252,2	405,6	48,6	-29,9	676,6
2020	237,2	140,1	98,1	150,1	625,6
2021	271,8				

Izvor: CBBiH

U prvom polugodištu 2021. godine nije bilo promjene kreditnog rejtinga Bosne i Hercegovine. Agencija Standard and Poor's (S&P) je 28.08.2020. godine potvrdila suvereni kreditni rejting „B stabilni izgledi“. Druga agencija koja daje kreditnu ocjenu Bosni i Hercegovini, Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine potvrdila prethodno ustanovljenu ocjenu „B3 stabilni izgledi“.